

Clara Zetkin

Den internationella kommunistiska kvinnodagen

Februari 1922

Publicerat i *International Press Correspondence*, [Vol. 2 No. 18](#), 8 mars 1922, s 129–130.

Stormande jubel mötte våra bulgariska kamraters motion och resolutionen från Kommunistiska kvinnors andra internationella konferens om att överallt fira Kvinnodagen den 8 mars, den dag som tidigare bara de ryska kamraterna hade hedrat. Hjärtan bultade våldsamt, ögon fick något fjärran i blicken och viljan att oförväget agera höjde sig över allt annat. Det slog oss att det var den enorma demonstrationen av proletära kvinnor i Petrograd för fred och frihet som den 8 mars 1917 blev upptakten till ryska revolutionen. Kunskaperna och viljestyrkan hos 82 representanter för kommunistiska kvinnor från 28 länder gjorde dem till en stor, enad och beslutsam helhet. Årets Internationella kvinnodag måste leda till en gigantisk rekrytering av de breda massorna till kommunismen och det måste bli ett oemotståndligt stridsrop mot den borgerliga ordningen och för proletariatets maktövertagande. Den måste visa att vi kommunister inte bara *vill* utan också *kan, kan agera*.

Stundens allvar tvingar oss till detta. Det som kapitalisterna påbörjar i ett land, nationellt, fortsätter de internationellt – satsningen på att återskapa och för all framtid stärka den kapitalistiska ekonomi som slits sönder och faller samman på grund av världskriget och dess efterdyningar. Inte på grund av någon styrka hos detta ekonomiska system. Nej verkligen inte. Bara till priset av blodig utsugning och det hårdaste förslavande av proletariatet, det folk som producerar.

Under det imperialistiska kriget och åren efteråt visade bourgeoisien i alla länder att den varken har förmågan eller viljan att agera [sic] för det allmänna bästa, förvalta de sagolika produktivkrafter som har uppstått under dess välde. Den kan bara förlama dem och försumma dem genom krisernas elände och krigsförbrytelser och leda dem till förstörelse och ruin. Kapitalismen kan inte, som mytens fågel Fenix, kliva upp ur världskrigets lågor och aska till nytt liv i ungdomlig skepnad. Den är svag när det handlar om att få bukt med det kaos den har släppt loss, och den är verkligen helt maktlös när det gäller att få en ny, högre, materiell och kulturell tillvaro att blomstra ur ruinerna. Den kan fortsätta i samma enahanda form med resultatet att en minoritet av miljonärer kommer att bli miljardärer, och belåtna lättingar fullproppade med kultur och bröd och slarvarar med vetenskapliga, konstnärliga och sociala förtjänster kommer att göras till slösaktiga vällustingar.

Vägen mot avgrunden går inte att stoppa genom möten där stammen av diplomater, politiker, industribaroner och finansfurstar sorlar och viskar, med sina falska hemliga avtal, och sina knutna nävar mot arbetarklassen. Vägen mot avgrunden kommer att bestå trots profetiorna från alla som tröttnat och fruktar revolutionen, som inte kan tänka sig något annat än att kapitalismen och dess samhällsordning ska återfödvas. På samma sätt som ingen kan hoppa över sin egen skugga är kapitalismen oförmögen att ta sig över gränserna för sin existens. Dess storartade och välkända ”flexibilitet” att anpassa sig till högre organisationsformer har kommit på skam genom dess omättligen karaktär av individuell och anarkistisk ekonomi som baseras på profit. Kapitalismens tid är förbi. Den måste ge vika för socialism och kommunism, vars nödvändiga förutsättningar har närts vid dess barm.

Denna övertygelse handlar inte om någon grundlös tro, utan en orubblig, vetenskapligt välgrundad kunskap om samhälleliga fakta, samband och utvecklingslagar. Mitt under de förfärliga prövningarna och epokens bittra strider kommer denna övertygelse att ge Internationella kvinnodagen en orubblig styrka och flammande entusiasm, som kommer att locka till sig och

rekrytera massorna. Den kommer att smida samman miljontals människors orubbliga vilja att bekämpa och besegra kapitalismen och bana väg för kommunismen. För denna vilja, och endast denna vilja, kan sparka ner kapitalismen i graven. Dess förfall fyller luften med giftiga och ruttna baciller och den vämjeliga odören av pest. Skulle denna aktiva och självuppförande viljekraft saknas kommer kapitalismen att kunna fortsätta att växa – trots att den är dömd av historien. Priset för detta kommer de utsugna och förtryckta löneslavarna, de skattetyngda och nedtryckta produktiva klasserna, att få stå för. De som inte tillhör junkrarnas och industribaronernas led eller de som styr över aktiebörserna och deras oäkta men ändå naturliga syskon, spekulanterna och profitörerna. Och detta pris kommer att skrivas ned i historien i form av blod och tårar, som ett förkrossande nederlag, förstörelse och undergång för hela proletära arméer.

De kommunistiska kvinnorna var medvetna om allt detta när de i Moskva antog resolutionen om Internationella kvinnodagen. Idag är de medvetna, och mer klarsynta och beslutsamma, om hur denna demonstration ska förberedas. Internationella kommunistiska kvinnodagen måste också besvara frågan om framtiden, som är full av ansvar och uppoffringar men ändå full av hopp och lycka, för män och kvinnor ur de producerande klasserna i alla länder – ska man tålmodigt finna sig i den smutsiga och bloddrypande kapitalismen eller beslutsamt och obevekligt kämpa för att krossa den! Svaret på denna fråga måste vara tydligt och klart, utan några undanflykter och ”om” och ”men” och miljontals kvinnor och män måste ge sitt svar.

Arbetarklassens befrielse måste vara dess eget verk men den kan aldrig fullborda denna enorma och förfärliga historiska uppgift om den är sliten i halvor genom en uppdelning i kön. Lika mycket som män och kvinnor i proletariatet till kropp och själ förenas av sin djupa misär måste de också enas i ett brinnande hat mot kapitalismen och hysa mer tilltro, vara djärvare, i sin vilja att kämpa för revolutionen. Internationella kommunistiska kvinnodagen får inte bara bli en kvinnornas demonstration i olika länder och städer. Den måste överallt bli ett uttryck för hela kommunistpartiets vilja och arbete. Partiet måste stödja vår kvinnodag med all sin fysiska och moraliska kraft. Styrkan, karaktären, innehållet, målet för vår kvinnodag måste framstå som lika nödvändigt för det som existensen av varje parti inom Tredje internationalen.

Får vi glömma att vi är kommunister? Kommunismen binder samman! Vår plats är i kampen mot det kapitalistiska monstret, i arbetet och kampen för den solmättade kommunistiska byggnad där alla kommer att ha ett hem av djupaste mänsklighet, män som kvinnor. I kampen för en fulländad mänsklighet måste vi kämpa för både det som angår män och kvinnor. I våra tankar finns en stor samling av miljontals utsugna, förslavade, lidande och förtryckta och så den enda stora och ädla sak som manar till kamp! På ena sidan proletariatet som längtar efter ett rikare liv, på andra sidan bourgeoisien som trängtar efter guld och makt! Här socialismen. Kommunismen som utvecklar folk till att skapa och njuta av kultur, till att bli fullkomliga människor, och så kapitalismen som utnyttjar folk för att åstadkomma profit, besudlar dem, sänker deras levnadsstandard, förkrymper och mal ned dem. Genom denna övertygelse syftar Internationella kvinnodagen till att vinna över de breda massorna i kampen för kommunismen. Män och kvinnor utan åtskillnad! Minnet av den ärofulla handling som Petrograds arbetande kvinnor svarade för den 8 mars ska vaja över vår kvinnodag som ett flammande banér som pekar ut vägen framåt och sporrar vårt mod. Som rekryteringsstyrka för kommunistpartierna i alla länder, för kommunismen, för Tredje internationalen, kommer demonstrationen dessutom att pågå hela veckan 5-12 mars. För målet är att vidarebefordra den tankegnista som får frigörelsens handling att tränga ner på djupet och bli en sporre för det mest avlägsna lilla hörn som bebos av individer vars mänsklighet mals sönder av kapitalismens profitkvarnar.

Med detta mål i blickfånget kommer vår demonstration att med klingande stämma tala om oräkneliga kvinnors lidande och öde. Den kommer också att tala om utsäglig möda, bitter

fattigdom, om överväldigande bekymmer och djupt elände, om orättvisor och glödande längtan som är omöjlig att tillfredsställa, om mäns brutala och ihärdiga makt och om de små orubbliga, djärva och trotsiga revolutionära vilja. Jagar inte kapitalismen arbetande kvinnor från den grå gryningen till sent på kvällen för att ur hennes kött och blod krama fram – och ofta av henne med dubbel grymhet och hänsynslöshet – de rikedomar den önskar betala sina härjningar under världskriget med och för sin framtida destruktiva livsstil.

De ökade levnadsomkostnaderna, som skärpts av profitjakt och höga skatter, sliter den torra brödbiten ur hennes mun. Hennes eller hennes mans inkomster minskar och inga kunskaper eller färdigheter kan skydda henne mot arbetslösheten. Arbetsdagen blir längre, mödorna och slitet och riskerna på arbetet ökar. Oförsämda och utmanande arbetsgivare, som skyddas av staten, river ned de små ansatserna till skydd av lagen för lönearbetade proletära kvinnor, för barnen och ännu inte vuxna söner och döttrar till de produktiva klasserna. Den utsugande kapitalisten vill ha ensamrätt till marknaden och kräver ökade profiter. Okänsligt trampar han på alla hänsyn till att den fast anställda kvinnan, maka till fabriksarbetaren, till offentligt anställda, till handens arbetare och småbonden, är en hustru, en mor och en människa. Och bakom den enskilde kapitalistens heliga hunger efter guld står idag hela kapitalistklassens medvetenhet om att dess makt att utsuga och härska är i fara.

Därför, pengar i slösaktig mängd för att skydda och stödja denna makt med bajonetter och automatgevär. Å andra sidan skulle man kunna ge bidrag till mor och barn, eller till sociala institutioner och åtgärder för att göra livet lättare för den nedtyngda hemmafrun och modern som fått fördubblade och tredubblade plikter och hamnat i absolut fattigdom. I demokratins namn finns det privilegier och ökad makt för de rika även när de som lättningar hämmar samhället. Samtidigt håller man nere politiska och sociala rättigheter för arbetarkvinnorna, som med händer och hjärna ökar välfärd och kultur i samhället. Arbetarkvinnas lott är dubbelt hård, inte bara som offer för klasslaveriet utan också genom att hon är fjättrad av könsslaveriet. Och om hon trots detta skulle våga resa sig mot detta slaveri, om hennes klassbroder gör det, då kommer borgarsamhället, med hjälp av vit terror, att försöka ta död på hennes klassrättvisa.

Så ser följderna av den döende kapitalismen ut, på dess desperata väg mot döden, och som styr slagorden på vår kvinnodag. De börjar med omedelbara och avgörande åtgärder för att göra livsnödvändigheterna billigare och tillgängliga tills den stund randats då fritt valda arbetarråd utan åtskillnad i kön har tagit kontroll över ekonomin. Efter att ha börjat med krav på fullständiga politiska och sociala rättigheter för kvinnor och effektivt socialt skydd för dem, slutar det med krav på obegränsad amnesti för alla revolutionära kämpar, män som kvinnor. En eller annan livsfråga för proletariatet används som öppning, och framhålls starkt i varje land allt efter de givna förutsättningarna. Men i alla länder måste enskilda krav förenas i en kraftfull, självsäker vilja att kämpa för att proletariatet ska erövra regeringsmakten och för upprättande av en diktatur efter sovjetisk förebild. I segrarmakternas och förlorarnas länder, samt i de sk neutrala länderna, använder sig inte kapitalismen längre av de piskor den hade när den stod på sin höjdpunkt, utan av de skorpioner som dess förfall bjuder på. Den producerande klassens lidande i en nation blir de andras smärta. Detta utvecklar och förstärker den internationella revolutionära beslutsamheten att kämpa och det revolutionära internationella stridsropet ”Ner med Minotauren, människoätaren!” Vår kommunistiska kvinnodag måste föra detta vidare. Den internationella solidariteten mellan de förtryckta och utsultna i alla länder kräver idag absolut ett påtagligt uttryck – att man säger nej, ger broderlig hjälp till dem som svälter och riskerar att dö i Sovjetryssland. Tanken är att det ska bli en koloni åt världskapitalismen under tysk förvaltning och deras outtömliga behov av utsugning. De som törstar efter guld och makt och den internationella klan av utsugare som hungrar efter människoliv genomsyras av ett dödligt hat mot den enda proletära staten i världen. Kan denna stat överleva, kan den utveckla sina unga krafter, om den internationella kapitalismens krackelerande

och sprickande ställningar bara kan cementeras med blodet och svetten från miljontals av jordens fördömda, om den bara kan stöttas upp med benbitarna av dem som blivit krossade? Är inte dess blotta existens en okuvlig uppmaning till de förslavade att kasta oket från sina värkande axlar och trasiga själar?

Arbetarna och bönderna i Sovjetryssland har svarat för odödliga insatser i hjältemodig kamp och tyst martyrskap. Ensamt, försvagat av inbördeskrig, angripet av inre fiender, förmådde landet inte på fyra korta år utplåna det brottsliga arvet från tsarismen och kapitalismen och kompensera den kulturella och ekonomiska utveckling som stått stilla i sekler. Och det hade behövts för att påskynda och underlätta möjligheterna att skapa en ny och bättre tillvaro, kunna samarbeta med andra proletära stater där den sociala revolutionen frigjort gigantiska produktivkrafter. Sovjetryssland tvingades återuppta förhandlingar med den kapitalism som är ute efter att utrota dess regering. Detta beslut var inte den beska följden av ”svåra misstag” som det styrande revolutionära partiet hade gjort, utan i stället låg felet hos proletariatet i andra länder, framför allt Tyskland, som inte vågade tänka tanken på att ta kamp för friheten.

Kapitalismen som släppts in i Sovjetryssland måste förbli en välavlönad tjänare åt proletariatet och dess republik och får aldrig tillåtas ha taktpinnen eller bli härskande. Makten ligger fortfarande hos sovjeterna och måste så förbli. Proletärer i alla länder, betala er oerhörda skuld till era ryska bröder och systrar! Och ni arbetande kvinnor runt om i världen, gör likadant! Är inte Sovjetryssland det enda landet i världen att erkänna kvinnornas arbete på alla områden, som ger social trygghet och värdesätter mödrskapet, där kvinnan är medborgare och hennes lika rättigheter erkänns? Händerna bort från Sovjetryssland! Lämna vägen fri för Sovjetryssland! Fortsätt den energiska utvecklingen av Sovjetryssland! Detta stridsrop mot den rovlystna bourgeoisien i alla länder måste höras från vår Internationella kvinnodag över hela världen.

De internationella kvinnliga företrädarna från många länder i Europa har tillsammans med företrädare för kvinnosekretariatet inom Tredje internationalen diskuterat genomförandet av Kvinnodagen. Under diskussionerna var de överens om Tredje internationals politik. Det kan inte, det får inte vara på något annat vis. Kommunistpartierna i alla länder måste satsa all kraft på att göra vår demonstration till en framgång.

Internationella kommunistiska kvinnodagen börjar den 5 mars, Rosa Luxemburgs födelsedag. Denna oförfärade, genialiska och odödliga person vars kropp blev stympad i mördarnas händer, men vars ande lever vidare bland oss, kommer att vara en ljusets banerförare och visa oss vägen. 8 mars är den dag då kvinnorna klämtade i klockan för den ryska revolutionen 1917. Viljemanifestationen, det internationella proletariatets avgörande samling till kamp, måste bli svaret till Genua och den internationella kontrarevolutionens manifestation där. Och kvinnorna kommer att kämpa ärofullt i första leden av den enade revolutionära fronten. Deras internationella dag måste bli en stark väpnad proletär kraft mot kapitalisternas och deras lakejers kontrarevolutionära intriger. Kvinnorna bidrog till att bana väg för kristenheten och föra den till makten. Kvinnorna förde kungen och nationalförsamlingen från Versailles och tillbaka till Paris, den absoluta monarkins och feodalismens liktåg och revolutionens triumfmarsch. Den 1 mars 1871 hindrade kvinnorna i Paris Thiers vita garden från att röva till sig artilleriet och gav startsignalen till Pariskommunen. I dessa bistra tider då frihet och till och med den knappaste existensen är hotad för proletärerna i alla länder, i vår stora period då världsreaktion och världsrevolution förbereder sig på väpnad konflikt, får det inte finnas något obetydligt kvinnligt kön, får det inte finnas några illusioner och inga förskrämda och svaga hjärtan! Låt oss förbereda oss för kampen! Låt oss gå ut i striden beslutsamt och utan fruktan!!

Översättning: Björn Erik Rosin

Lästips – Clara Zetkin om kvinnofrågan

[Riktlinjer för den kommunistiska kvinnorörelsen](#) (1920)

[Företal till ryska upplagan av "Riktlinjer för internationell kommunistisk kvinnorörelse"](#). (1921).

[Samtal med Lenin om kvinnofrågan](#) (1925)

Se även: [Clara Zetkin](#) av Anders Hagström – en kortfattad biografisk skiss.